

DIVADLO ROZMANITOSTÍ V RAKOVNÍKU

■ Kateřinu Fixovou jsme již řadu let zvyklí vídat za předsednickým stolem, kde zasvěceně hovoří k souborům. Jak už jsme psali v prvním čísle Kukátka, letos v porotě nezasedá. Přesto se přijela do Rakovníka podívat. Zastihli jsme ji po představení Ende Dende, na kterém se podílela jako dramaturg.

V Rakovníku tě známe především jako členku poroty při přehlídkách. Proč jsi tu letos pouze jako divák a ještě jenom na skok?

Může za to moje pracovní vytížení. Chvilu před rakovnickou přehlídkou jsem ukončila týdenní působení v Děčíně při Kurzu praktické režie. Absol-

vovat hned potom ještě přehlídku pro mě zkrátka nebylo časově zvládnutelné. Počítám však s tím, že zase příště přijedu. S Wintrovkami počítám.

Kde všude je tě v současné době vidět?

Jsem v Příbrami, což je moje hlavní působiště. Zde dělám

dramaturga a zároveň hraji. V Divadle Rozmanitostí jsem na kousek úvazku jako dramaturg.

Před představením jsi říkala, že když bude inscenace stát za starou bačkoru, tak žádný rozhovor nebude. Teď sedíme v zákulisí a já z toho usuzuji, že to až tak špatně nedopadlo...

Já bych ti rozhovor neodmítla, i kdyby to stálo za starou bačkoru... Viděla jsem představení Ende Dende po dlouhé době. Dá se říci, že prošlo poměrně velkou změnou v obsazení a díky tomu jsou některé věci jinak. V podstatě však inscenace až na nějaké maličkosti funguje dobře.

Jak představení, které jsme dneska viděli, vzniklo?

Strašně zvláštním způsobem, který jsem ještě u divadla nezažila. Když jsem s Divadlem Rozmanitostí začínala pracovat, tak mě režisér tohoto představení Tonda Klepáč předával dramaturgické skříňce – všechno, co je v dlouhodobém plánu. Jednou z věcí, okolo které se již dlouhou dobu chodilo, byl Plickův Český rok. Přemýšleli jsme o tom, jakým způsobem tento materiál zpracovat. Soubor je na velmi slušné hudební úrovni a má výborného Tomáše Alferiho, který skládá hudbu a je schopen dát dohromady hudební složku představení. Sebírala jsem tedy nejprve materiál, který se mi zdál dramaticky zajímavý a přitom nebyl notoricky známý. Pak jsem vy-

třídila i ten známý a nakonec z toho všeho vznikla tři představení. To nejmenší jsme určili školákům a jmenovalo se Jaro, Léto, Podzim, Zima. Je to přesně to, co si představíš pod slovním spojením Český rok. Druhým představením byl Dědekův Betlém. Šlo vlastně o Vánoce, vánoční zvyky a všechno, co k tomu patří. A materiál, který byl neznámý nebo nebyl příliš známý jsme použili pro vznik tvaru, který se nejvíce podobá kabaretu. Je to cosi, co nese dějovou linku, něco, co si hraje s hudebností Českého roku. Pak se do představení zapojila výtvarnice Irena Marečková, která měla také obrovský podíl na tom, jak se inscenace proměňovala a o čem nakonec je. A tak vzniklo představení Ende Dende aneb Jak se dělá muzika.

Můžeš čtenářům Kukátka Divadlo Rozmanitostí představit?

Divadlo Rozmanitostí je loutkovou scénou Městského divadla v Mostě. Městské divadlo má dva soubory. Činohru a zmíněnou loutkovou scénou Divadla Rozmanitostí. Zakládá jej Jirka Středa, který bohužel právě minulý týden zemřel. Rozmanitost dal tomuto divadlu do vínku, protože vedle loutek jsou inscenace založeny na pohybu, muzice a dalších rozmanitých výrazových prostředcích dětského divadla.

Děkuji za rozhovor

Honza Švácha

O NEŠŤASTNÉM VLKOVÍ A NESNESITELNÝCH PRASÁTKÁCH

■ **DS Prkno z Veverské Bítýšky** nám ve své pohádce **Tři prasátka** nabídl příjemnou a svěží podívanou, zahra- nou se sympatickým „drajvem“.

Děj je redukován jen na to nej- nutnější a evidentně počítá s di- vákovou znalostí pohádky a tu- to znalost během děje i využí- vá. Téma je výkladem zjemně- no, vlk je vlastně sympaťák, takže děti se nebojí nebo se s ním dokonce mohou identifi- kovat a fandit mu, zcela odpa- dá strach o život prasátek ne- bo alespoň nevzniká na základě dění na jevišti, ale díky znalos- ti předlohy. Nemusím snad ani dodávat, že v takto vedené po- hádce nikdo nezemře, vlastně ani nikdo není potrestán a nej- hůře dopadá snaživý leč neú- spěšný vlk.

A zde se rodí má hlavní po- chybnost.

Jednou ze základních funkcí pohádek je nejen dítě pobavit a zabavit, ale nenásilnou for- mou mu do života vtisknout ně- které vzorce. Krom jiného kate- gorie dobra a zla, nebo vědomí toho, že vše má své důsledky. Nechci se zde domáhat didak- tičnosti, přesto si kladu otázku, jaký podvědomý vzorec si dí- tě odnese z pohádky, kde nej- iniciativnější a nejsnaživější po- stava zůstává o hladu, o leno- chy se nakonec někdo postará, a toho, kdo něco umí a ví, ni- kdo neposlechne - a přesto na- konec chca nechca nese odpo- vědnost za všechny. Nu, mož-

ná je to ze života, ale otázka je, jestli opravdu chceme zrov- na tento „vzor“ předávat dál... ale to je samozřejmě věc sub- jektivního názoru.

Nad absencí nějakého ponau- čení ve viděné pohádce se ale nemusíme zamýšlet jen z vý- chovných důvodů, ale i z hle- diska dramaturgické stavby dě- je. Tím, že prasátka nejeví po- zboření svých domečků žádnou známku reflexe týkající se vlast- ní špatně odvedené práce, se oslabuje postava Kryšpína (a te- dy celé vyvrcholení hry), proto- že není na základě čeho jeho svědomitost docenit.

Další otázkou je i kvalita režij- ního (i scénografického) řeše- ní některých dílčích situací. Po- někud násilný se jeví například „šev“ mezi útekem prasátka před vlkem a písničkou. Absen- tuje zde výraznější inscenační nápad a totéž lze říct i o samot- né realizaci zmiňovaného útěku. Ten je krásnou příležitostí pro klauniádu, ovšem v tomto pro- vedení jde spíše o pouhou ilu- straci a celé to působí jako ná- pad na tzv. „první dobrou“. Nemluvě o malé uvěřitelnosti to- ho, že před vlkem dokáže tak- to ztvárněným způsobem prch- nout i obézní Koblížek.

Nápaditost postrádá i samot- ná realizace stavby a boření do-

mečků. Sporná je i samoúčelná expozice pohádky prostřednic- tvím jakéhosi bloudícího turis- ty-vypravěče, který záhy z po- hádky zcela zmizí, protože i na děkovačku nakonec jde jako postava Vlka.

Nutno však říct (a zdůraznit!), že uvedené nedostatky dokáže z velké části nahradit sympatic- ké herecké podání, které jsem zmiňovala hned na začátku re- cenze. Je vidět, že jde o her- ce, kteří na jevišti umí existovat a kteří nemají ani problém s im- provizací a kteří hrají s radostí, kterou dovedou přenášet i na diváka a to nejen dětského.

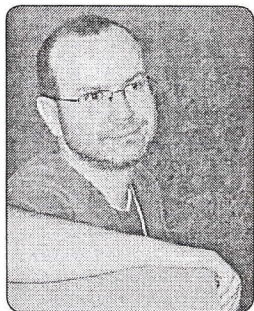
Proto je možná na škodu, že pokud na počátku inscenace nastaví jako „klíč“ přímou ko- munikaci s divákem, nedove- dou na ni reagovat vždy - a teh- dy, když přijde nečekaná či ne-

žádoucí reakce, ji ignorují na- místo aby ji „vzali do hry“. Nej- markantněji to zamrzí na konci příběhu, kdy děti vehementně nabízejí možnost vniknutí ko- mínem do domečku a Vlka tu- to možnost ledabyly odmítá, aniž by se o to alespoň poku- sil. A to přesto, že je před tím komín výrazně režijně naexpo- nován a děti si ho vlastně samy objeví. Dětská snaha tak pak vychází naprázdno.

I přes všechny jmenované pro- blémy ale skončím čím jsem za- čala - pohádka jako celek pro mě byla milou a uvolněnou po- dívanou, herecké podání mě vyložene potěšilo a upřímně se těším, že tato parta příště na- bídně propracovanější inscena- ci, protože je zjevné, že poten- ciál na ni mají.

Kateřina Baranowska

DIDAKTIČNOST ANO, ALE NE V PRVNÍM PLÁNU

■ Po dnešním představení **Tři prasátka** Divadelního spolku PRKNO Veverská Bítýška jsme si povídali o forma- tivní funkci divadla pro děti s jeho scénáristou a režisérem **Janem Říhou**.

Zaměřujete se primárně na komorní divadlo pro děti?

Soubor má asi dvanáct členů. Hrajeme i větší inscenace, celo-

souborovky. Specializujeme se především na divadlo pro do- spělé, toto je teprve druhá po- hádka, kterou jsme se soubor-

rem udělali. První se jmenova- la O Kulišákově od paní Ivy Pe- řinové. Ta byla též pro takhle malé děti.

Máte už zkušenosti s dětskou porotou?

Na postupové přehlídce ve Žďáru nad Sázavou jsme se už

s dětskou porotou setkali, tamní systém fungoval tak, že se k představení vyjadřovaly dokonce samy děti, nezprostředkovaně. Jejich názor je pro nás zásadní. Pokud hrajete pro děti, je pro vás samozřejmě jejich názor nade vše.

Plánujete podle vyslechnutých názorů předělovky?

Ještě proběhne diskuse v souboru, ale obávám se, že toho už moc nepředěláme. Pohádka se hraje už více než rok. Pro nás je každá reflexe zrcadlo a jsme za ni vděční. Takhle to lidé vnímají a my to musíme přijmout. Uvidíme, třeba ještě přijdeme na nějaké možné a nepříliš pracné změny a bude to v našich silách. Bude se nám to hodit i v budoucnu, za měsíc máme

premiéru s novou, autorskou pohádkou.

Jaký byl záměr při inscenování Tří prasátek?

Chtěli jsme zahrát notoricky známý příběh o třech prasátkách, řekl bych v takové light verzi oproti knize. Tato pohádka je podle mě poměrně dobře inscenovatelná, protože je akční, ale v některých verzích je mnohdy krutá. Varianta, kde jsou prasátka vlkem sežrána, mi připadá pro děti zbytečně drsná. Násilí je všude v televizi dost, takže jsem pohádku chtěl zcela záměrně natlačit do polohy něžnosti. A to i za cenu porušení některých zásad, což nám bylo dnes vytýkáno. Ale něžnost a příjemnost bylo hledisko číslo jedna.

Myslíte, že témata pro děti by se měla zjemňovat?

Ne všude, samozřejmě je nutno zachovat rozdělení dobro a zlo, motiv potrestání. Souhlasím, že my jsme toto uťali až dost, ale udělali jsme to schválně. Jestli je to dobře nebo špatně, ukáže reakce dětí.

Co si myslíte o didaktičnosti divadla pro děti?

Je důležité diváka vychovávat, ale ne příliš. V poslední době jsem viděl několik představení, která se o toto snažila až příliš a děti se po pár minutách začaly nudit. Toho bych se chtěl vyvarovat. Je samozřejmě důležité, aby pohádka obsahovala nějaké podprahové sdělení, ale děti by se měly primárně bavit a pak by si teprve měly

uvědomit, že je nějaká morálka a mělo by je to někam vést. Ale rozhodně bych didaktičnost nedával do prvního plánu a nevy světloval na jednoduchých příkladech, co se má a nemá. Jak jsem říkal, viděl jsem to v mnoha představeních a i mi to bylo líto, protože to tvůrci mysleli dobře, ale děti ztratily brzo pozornost. Ony chápaly, co se jim říká, ale nevěděly, proč kvůli tomu mají někde hodinu sedět, když by stačilo jim to ve škole říct v pěti minutách. Přitom byla krásná scénografie, všechno nádherné, ale bylo to zkrátka moc suché právě pro ten přílišný důraz na didaktičnost. A to je podle mě škoda.

Petra Jirásková

ŘÍKADLA NA DIVADLE? ŽE TO NENDE? ENDE DENDE!

■ První inspirativní představení letošní rakovnické Popelky nabídlo nepochybně výraznou inspiraci v jednom ohledu – jakým způsobem ztvárnit na divadle tak nedramatický útvar, jakým je říkadlo.

Základní síla inscenace mosteckého Divadla Rozmanitostí Ende Dende je v tom, jak je nalezen adekvát základní síly říkadla, jejich elementární poezie. Ten se objevuje v elementární hudbnosti, kterou

v mosteckých hercích „rozeznívá“ a k níž je směřuje skladatel a protagonista inscenace Tomáš Alferi. Kouzlo skládání tónů v akordy a akordů v melodie, kouzlo objevování hudby dokáže nasvítit říkanky z Plic-

kova Českého roku nečekaným světlem. Vynalézavá, kolektivní hudebnost je vcelku nejsilnější devizou mostecké inscenace. (Druhou je pak pro mě výprava Ireny Marečkové.)

Mám-li na straně druhé pojmenovat to, co je po mém soudu její největší slabinou, je to způsob, jakým jsou jednotlivá čísla propojována v celistvé pásmo. Příběh o Tomášovi, kte-

rý má za úkol složit pro divadlo písničky do pohádek a pomáhají mu v tom bílé klapky z klavíru, mu pravda základní rámec poskytne. Vztah mezi Tomášem a klapkami, případe mezi tou jednou nefunkční/nemocnou/zlobivou/individualistickou, však není vybudován natolik přesvědčivě a divadelně bohatě, aby jeho rozvíjení dokázalo organicky propojovat a překlenovat. (Souhlasil bych i s profesorem Císařem ohledně zcela zbytné postavy Tomášovy maminky.) Zároveň bych plně přijal propojování nikoli scelujícím „věšákem“, ale fantazijským, nonsensovou asociací. V tomto ohledu mi ovšem obraznost inscenace přijde – omlouvám se, ale nenacházím lepší slovo – vkusná, leč usedle krotká. Nejlépe paradoxně působí „trapné“ zcizující komentáře herců (kteří jsou v tu chvíli jakoby sami za sebe). Jejich suché glosování je nejorganičtějším spojovákem.

Přes problematické rámcování nabídli mosteckí inscenaci Ende dende Popelce představení nepochybně sdostatek inspirativní. Především svou sugestivní a neokázalou múzičností.

Jan Šotkovský

Program

Pátek 5. listopadu 2010

10.00 – 11.10

Červiven SPgŠ Krnov/režie: Petra Severinová

Eva Ibbotsonová, Petra Severinová: OSTROV TET

12.00 – 13.10

Červiven SPgŠ Krnov/režie: Petra Severinová

Eva Ibbotsonová, Petra Severinová: OSTROV TET

13.10 – 14.30 » Porada poroty, práce v dětských skupinách

15.00 – 16.30 » Rozborový seminář a reflexe dětských skupin

18.00 – 19.00 » *Inspirativní představení*

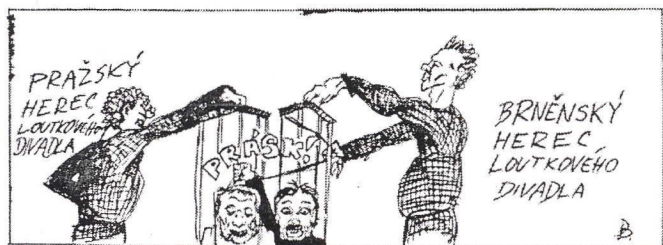
Buchty a loutky Praha: NEPOSLEŠNÁ KÚZLÁTKA

19.00 – 20.30 » Porada poroty, práce v dětských skupinách

20.30 – 22.00 » Diskuze a reflexe dětských skupin

Reflexe z představení získávají lektorky od malých seminářistů nej-různějšími způsoby. V záběru metoda hbitých rukou!

Pozdravuální sloupky

Vážení frekventanti naší vzdělávací kolony Kukátka. Druhý soutěžní den přinesl spoustu materiálu, a to nejen ke shlédnutí a zamyšlení, ale též co se týče didaktických prvků. Zařadte prosím do své divadelní kuchačky následující postřehy: Předně je nutné si uvědomit, že se můžete dostat do situace, kdy dětský divák vaši inscenaci pochopí správně, ovšem porota nikoli. Též je dobré se vyvarovat tzv. scénografie bez nápadu. Pokud jste divadelně chytří, buďte tak hodní a vymyslete něco. Vymyšlené též dostatečně pojmenujte nebo si alespoň záměr napište do programu. Upgradujte vaše představení, zajímavým prvkem je například upgradovaná vidlička. Touha po základním divadelním vysvětlení se nemusí nutně rovnat volání po přísné zoologice. Pokud počítáte s tím, že divák předlohu notoricky zná, počítejte také s tím, že některý divák ji notoricky nezná. I v jednoduchém příběhu se dočkáte naprosto differentních náhledů – přece jen dravý inteligentní z chyb se učící vlk a lídr politické strany nejsou typická synonyma. Též je lepší vyvarovati se švů. Použijte jiný druh spojení, například vlakové. Pokud hrajete s dětmi, hrajte, pokud možno, i s dětmi. V případě, že vám publikum samo nabízí řešení problému kupříkladu prostřednictvím komína, lépe než kompletní ignorací opět dosáhnete požadovaného klidu hbitou vtipnou průpovídkou jako „Jsem snad nějaký Santa Claus?“ Pokud si i přesto nebudete jisti divákovou nákloností, dejte postavám ocásky a úspěch bude zaručen. Na závěr jen malé upozornění: Názyry jsou pouze názory. Takže nescítejte hrušky s jablky a nechte se zmást. Výsledné řešení je samozřejmě jenom na vás.

S pozdravem, **Maggi Ster**

Vážení přátelé kvalitní zábavy,
organizátoři rakovnické Popelky pro vás připravili
1. ročník tradiční improvizátorsko-dabérské soutěže

FILIPOVSKO FRANTIŠSKÁ NOC

Semifinálové vyřazovací kolo proběhne
v pátek 5. 11. ve 23.30 v sále TD.

Finále
v sobotu 6. 11. ve 23.00 tamtéž.

V semifinále budou volně dabovány předlohy:
Pat a Mat, Bob a Bobek, Pepek námořník, Jen počkej zajíci,
Krtečkova dobrodružství a O človíčkovi.

Ve finále bude předloha o poznání těžší.

Do soutěže se můžete přihlásit jako jednotlivci nebo dvojice
v baru TD nejpozději do páteční 22. hodiny.